

increasing of their national and cultural diversity, which affects the formation of modern European values, are emphasized in the works of these authors. Considerably it is caused by the regional integration and its trend of European convergence. With their help some universal values are emerging and they come in connection with the national ones.

The concept of the region is used in different senses and in many disciplines, which led eventually to the formation of the certain scientific discipline "area studies". In political science region is mostly considered to be a group of countries or territories depended on each other according to many obvious characteristics more than on other countries. As well they have more or less homogeneous natural, economic, social, political and cultural conditions.

The development of regionalization is based on two basic concepts of regionalism, "old" regionalism, which is characterized by introversion that is protectionist orientation, dominance of political issues over others. Second model, the "new" wave of regionalism was formed in the mid 1980s. It is open, extroverted cooperation aimed at the complex solving of economic, political, cultural, environmental and other problems and challenges.

Key words: *region, regionalization, regionalism, the EU.*

РЕЦЕНЗЕНТИ: *Зеленько Г.І., д.політ.н, проф.; Булик М.В., к.політ.н, доц.*

УДК 32.02: 01.8(47)

В.В. Гулай

ЛАТЕНТНІ ПОЛІТИЧНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ТЕРОРИСТИЧНИХ УТВОРЕНЬ «ДОНЕЦЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛІКА» ТА «ЛУГАНСЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛІКА» В УМОВАХ СИСТЕМНОЇ КРИЗИ ДЕРЖАВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

В роботі розкриваються причини, характер та наслідки утворення «Донецької народної республіки» та «Луганської народної республіки» в умовах політичної кризи в Україні зими 2013 – весни 2014 рр. та розгортання Російською Федерацією т. зв. «гібридної війни». Звернуто увагу на роль латентних політико-економічних структур в дезорганізації системи державної влади й місцевого самоврядування в Донецькій та Луганській областях. Окремо аналізуються механізми відображення інтересів структурних елементів кланово-олігархічної політичної системи України періоду президентства В. Януковича в механізмі формування та функціонування терористичних організацій «ДНР» та «ЛНР».

Ключові слова: *латентні політичні практики, політична корупція, кланово-олігархічна система, «Донецька народна республіка», «Луганська народна республіка».*

Обрана тема дослідження є вкрай актуальною як політико-прикладному, так й науково-теоретичному аспектах. Анексія Російською Федерацією суверенної території України – Автономної Республіки Крим й м. Севастополя та збройне вторгнення для збереження та розширення територій терористичних організацій «Донецької народної республіки» та «Луганської народної республіки» не тільки переконливо показали неефективність функціонування попередньої моделі державної організації України, що не змогла подолати негативного впливу латентних політичних практик кланово-олігархічної політичної системи, залишки останньої несуть реальну загрозу подальшої втрати залишків суверенітету й територіальної цілісності нашої країни.

Пропонована до розгляду проблематика, з огляду на об'єктивні причини, тільки зараз стає предметом наукових зацікавлень. Разом з тим в роботах Т. Береги [1], Г. Кохан [12], С. Невмержицького [15], О. Щедріної [20] вітчизняною політичною наукою закладені теоретико-методологічні засади латентних політичних процесів, існування яких впливає на загальну дезорганізацію державного організму України у протидії російській агресії. На окрему увагу заслуговують аналітичні публікації провідних Інтернет-видань України, що можуть бути включені до вітчизняного політичного дискурсу. Пропонована стаття також є спробою вирішення наукових завдань, поставлених в попередніх публікаціях автора [5-6].

В якості вихідного положення можемо запропонувати розгляд політичної системи як сукупності наступних підсистем: інституційної (держава, її органи та установи, політичні партії, громадські рухи, організації, об'єднання тощо); функціональної (політична участь, діяльність, дійснення влади, вплив на громадське життя, політична соціалізація тощо); регулятивної (політико-правові норми, звичаї, традиції, ритуали, політичні принципи, настанови тощо); ідеологічної (політичні ідеї, цінності, теоретичні концепції, доктрин тощо); комунікативної (форми відносин між суб'єктами політичної системи).

Політична система має достатню кількість механізмів, за допомогою яких вона пристосовується до соціального оточення, регулює свою поведінку і перетворює власну внутрішню структуру. Важливе місце серед них займають три типи, регуляційного механізму: 1) перетворення потреб (під якими маються на увазі думки, мотиви, очікування, інтереси, переваги і навіть ідеологія) на вимоги; 2) їхнє скорочення шляхом комбінації, модифікації й обмеження; 3) перетворення вимог на рішення[4, с. 8].

Нормальне функціонування зазначених типів механізму перетворює політичну систему в саморегулюючий організм, не тільки спроможний активно реагувати на впливи навколишнього середовища, але і який має можливість у порядку зворотного зв'язку виливати на це середовище, змінюючи його в ту або іншу сторону і забезпечуючи тим самим виживання і самозбереження системи.

В. Дубінін розглядає інтерес як відношення, регулятор та детермінатор діяльності певного суб'єкта по розв'язанню протиріч двоякого змісту[7, с. 9-10]. У свою чергу, політичні інтереси визначають як відношення суб'єктів політики до суспільно-політичних явищ, процесів, подій; як реальну причину активності соціальних суб'єктів; як внутрішнє усвідомлене джерело політичної поведінки, яке стимулює суб'єктів політики до постановки певних політичних цілей і здійснення конкретних політичних дій для їх досягнення; як відображення потреб і способів їх задоволення у свідомості людей[18, с. 8].

Передумовою, на основі якої формуються політичні інтереси, є політичні потреби. Без потреб неможливе існування інтересів. І в той же час в той же час, потреби не можуть бути задоволені без формування та реалізації тих інтересів, в основі яких вони знаходяться[18, с. 4].

Суперечливість політичних інтересів, основою якої є суперечливість соціальних потреб, що мають спільний предмет і задовольняються в існуючій системі політичної діяльності таким чином, що задоволення однієї з них блокує задоволення іншої і навпаки. Їх суб'єкти-носії стають суб'єктами політичної боротьби, а спільний для них предмет - предметом боротьби[17, с. 11].

В якості об'єктів політичних інтересів виступають матеріальні, духовні, політичні цінності, політичні інститути і політичні відносини, а носіями політичних інтересів можуть бути особистість, соціальна група, нація, суспільство, різноманітні інститути [18, с. 7].

Вагому роль серед репрезентантів латентних політичних інтересів, що лежать в основі політичної корупції в перехідних суспільствах, до яких належить й Україна, займають кланово-олігархічні структури. Кланово-олігархічна політична система – узагальнена назва комбінованих політичних систем, що існують в окремих державах Європи, більшості країн Азії, Африки та Латинської Америки, де окремі родинно-земляцькі спільноти та найзаможніші їх представників через механізми неформальних політичних практик концентрують й утримують повноту публічної влади для збереження й примноження своїх матеріальних благ, переваг, привілеїв тощо.

Утвердження кланово-олігархічної політичної системи свідчить про домінуючу роль у процесі розподілу й захисту владних ресурсів латентних інститутів за умов низької ефективності формальних інститутів та слабких функціональних можливостей права.

Важливим механізмом функціонування кланово-олігархічної політичної системи є клієнтарно-патронажні зв'язки, що регулюють доступ акторів політичного та економічного поля до різного роду ресурсів на основі особистої залежності.

Олігархічні відносини панують у сфері здійснення державної влади, їм притаманна непрозорість, клановість і своєрідна феодална корпоративність. Такі відносини стосуються невеликої групи людей, які реально впливають на державну владу та чиновників, котрі, цю державу обслуговують

Формування кланово-олігархічної політичної системи супроводжується дисфункціями політичних інститутів, коли, політичні партії захищають приховані інтереси загалом чи окремих кланів у політиці, які є ключовою ланкою клієнтарно-патронажних відносин.

Викривлених форм також набуває процес циркуляція політичної та управлінської еліти загалом та адміністративно-бюрократичного апарату різних рівнів зокрема, коли відповідні посади надаються виняткового через приналежність, навіть формальну, з огляду на місце народження, до певного клану чи особисту відданість до того чи іншому олігарху, наприклад, навіть самим фактор роботи в його економічних структурах.

Активна інституційно-процедурна кристалізація кланово-олігархічної політичної системи в Україні спостерігалась в другій половині 1990-х років, набувши свого завершеного вигляду після переобрання в 1999 р. спільними зусиллям дніпропетровського, донецького, київського та харківського кланів (олігархів Р. Ахметова, В. Пінчука, О. Волкова, В. Медведчука та ін.) на другий термін президента Л. Кучми.

Хоча Помаранчева революція 2004-2005 рр. мала виразний контролігархічний та антиклановий характер, але в останні роки президенства В. Ющенка спостерігалось бурхливе відродження кланово-олігархічної політичної системи в Україні загалом та формування нового «клану» - «любих друзів».

Перемога на президентських виборах в 2010 р. В. Януковича започаткувала етап консолідації кланово-олігархічної політичної системи в руках одного клану та їх лідера. Для означення олігархічного клану экс-президента України В. Януковича, який впродовж 2010-2013 рр. через протизаконне використання інструментів політичної влади, судового переслідування, кримінального заволодіння майном структуризувався в одну з найбільших фінансово-промислових та медійних груп України, використовують поняття «Сім'я», яка стало основним конфліктогеном сучасної України.

В найзагальнішому визначенні, політичний конфлікт – це боротьба за володіння політичною владою, яка становить сукупність соціальних позицій, що дозволяють одній групі людей керувати діяльністю інших. За докладнішого політологічного

підходу, сутністю політичного конфлікту є боротьба за вплив у системі політичних відносин за доступ до прийняття загальнозначущих рішень, за пріоритетність своїх інтересів і визнання їх суспільно-необхідними, тобто за те, що становить зміст влади і домінуючого політичного впливу[3, с. 12].

В основі будь-якого політичного конфлікту завжди лежать інтереси певних груп, класів, націй та інших спільнот як опосередкованої ланки між змінами умов життя суспільства і його політичної системи. В контексті політичного процесу сучасної України, Ю. Білецька справедливо визнає, що основними проблемами для взаємодії у процесі політичного конфлікту є регіональні протиріччя, негативне сприйняття реформ, відсутність економічної стабільності, неконституційні відносини між владою опозицією, низький рівень довіри до державних структур (судів, прокуратури, міліції, контролюючих та фіскальних органів), латентність політичних конфліктів [3, с. 9].

Проте не самі інтереси є безпосередньою причиною назрівання і розвитку конфліктної ситуації. Вони стають детермінантами лише під час входження в протиріччя один з одним, набуваючи форми політичної кризи. Остання як нездатність органів державної влади оперативної й ефективно реагувати на запити суспільства, розв'язуючі існуючі та запобігати появі нових політичних конфліктів, що призводить до стану напруги між політичною системою та її навколишнім середовищем і, як наслідок, зумовлює політичну нестабільність, приводячи в дію механізм делегітимації та занепаду політичного режиму[10, с. 4].

За таких умов одним із основних критеріїв ефективності/неефективності функціонування політичної системи, на наше переконання, виступає категорія «політичної стабільності». Показник політичної стабільності суспільства, це, зокрема, його здатність нейтралізувати негативні впливи ззовні(міжнародний тероризм, економічну блокаду, політичний тиск, шантаж, дезінформацію, загрозу застосування сили та ін.) [16, с. 111].

В ширшому контексті І. Кіянка визначає політичну стабільність не тільки сукупність зв'язків між різними політичними суб'єктами, які здатні цілісно і конструктивно співпрацювати між собою, але й володіє можливістю збалансувати конфліктну ситуацію у соціумі, а також містить у політичній системі механізми, які здатні коригувати досягнення елементів самої системи та виступати їх гарантом [11, с. 12].

В протилежному випадку, політичний порядок, продиктований елітами та власними структурами, в умовах відсутності суспільного консенсусу, тягне за собою внутрішньополітичний конфлікт ідентичностей, що перебуває у фазі латентності політичного ризику [13, с. 12].

В процесі дослідження латентних процесів О. Щадрина цілком слушно виділяє такі поняття як «формальний інститут» та «неформальний інститут». Формальний інститут – це правила та процедури, що утворюються, передаються і підтримуються по каналах, які визнаються офіційними. В той час як неформальний інститут - це правила та процедури, які мають неофіційний характер та латентну природу [20, с. 7].

Хочемо наголосити, що саме неефективна діяльність органів влади і управління стає головною причиною основною причиною поширення корупції як соціально-політичної та правової реалії. Корупційні зв'язки особливо в перехідних суспільствах, демонструють тенденцію переростання такої корупції в домінуючу норму поведінки еліти. В умовах слабкої державності, нестійкого правопорядку, протиправної поведінки правлячої політико-адміністративної і економічної еліти корупція стає специфічною формою взаємовідносин влади і громадянина [15, с. 9-10].

В українських реаліях саме корупція стала головним інструментом перерозподілу національного багатства і формування прошарку нових власників [1, с. 63].

Політичну корупцію можуть викликати безліч причин, таких як знищення зв'язків між громадянами та урядовими, законодавчими органами влади, неефективне впровадження законів, надмірне оподаткування, брак реформ, свободи преси тощо. Відповідно, різняться і наслідки політичної корупції для політичної системи та суспільства, серед найбільш значних - політична нестабільність, підрив легітимності політичної системи, виродження ринку, політичне посередництво, зрощення політичного та бюрократичного апарату тощо. Один і той самий випадок політичної корупції в одній політичній системі може бути поодиноким та хаотичним проявом, а в іншій – набути ознак форми [12, с. 10].

Корупційні зв'язки демонструють тенденцію переростання такої корупції в домінуючу норму поведінки еліти. В умовах слабкої державності, нестійкого правопорядку, протиправної поведінки правлячої політико-адміністративної і економічної еліти корупція стає специфічною формою взаємовідносин влади і громадянина. Із неминучого супутника глибоких, суспільних змін поступово перетворюється в структурний принцип соціальної організації, її виживання та закріплюється в системі норм, що є абсолютно руйнівними з точки зору перспектив подальшого суспільного розвитку [15, с. 9-10].

Відсутність механізмів контролю, боротьба між кланами призводить до корумпованості усєї політичної системи та суспільства загалом. Для утвердження та розширення кланово-олігархічної політичної системи важливу роль відіграють практики політичної корупції, в ході яких особи, що здійснюють функції держави використовують власні повноваження та переваги з метою одержання матеріальних благ, переваг, привілеїв для себе або для третіх осіб загалом.

Зміцнівши, організовані злочинні структури в Україні почали ставити перед собою не лише економічні, а й політичні цілі, намагаючись опанувати легальні методи впливу на соціально-політичні процеси, інструменти провадження публічної політики, вводити своїх людей у структури влади. В країні утворилися суспільно небезпечні злочинні угруповання, які зрослися з органами влади, а це ознака мафії [1, с.63].

Як вірно вказує Л. Березинський, кінцевою метою корупції є захоплення держави, коли державна влада приватизується правлячими політичними угрупованнями і всі владно-примусові повноваження і види адміністративного ресурсу державної влади спрямовуються на захоплення природних ресурсів і та землі, основних потоків фінансових коштів, державної та приватної власності і майна, найприбутковіших економічних агентів, як у державному, так і в приватному секторі, а також найбільш впливових засобів масового розповсюдження інформації [2, с. 10].

Саме цим вирізнявся олігархічний клан экс-президента України В. Януковича - «Сім'я», до якої експерти зараховували: президента України В. Януковича, його синів О. та В. Януковичів, виконувача обов'язки Прем'єр-міністра України С. Арбузова, Міністра внутрішніх справ України В. Захарченка, Міністра доходів і зборів України О. Клименко, Міністра енергетики та вугільної промисловості України Е. Ставицького, начальника Державного управління справами А. Кравця, голову Державного агентства земельних ресурсів С. Тимченка, «головного фінансиста» С. Курченка. В тісному зв'язку з «Сім'єю» перебували давній товариш В Януковича народний депутат України Ю. Іванющенко (відомий у кримінальних колах як «Юра Єнакієвський»), куми В. Януковича Генеральний прокурор України В. Пшонка, міністр аграрної політики України М. Присяжнюк; брати А. та С. Ключові та ін.

Отримавши фактично необмежений вплив на діяльність органів державної влади й управління, судову системи та сконцентрувавши величезні фінансові ресурси в 2013-2014 рр. «Сім'я» почала активно готуватися до переобрання В. Януковича на другий термін. Важливу роль у реалізації планів узурпації влади «Сім'я» надавала концентрації значних медіа-активів для отримання незалежності від олігархів, котрі привели В. Януковича до влади в 2010 р. (Р. Ахметова, Д. Фірташа та ін.). До оформлення на «гаманця» «Сім'ї» С. Курченка активів Українського медіа-холдингу (журнали «Кореспондент», «Forbes Україна», газети «Комсомольская правда в Україні», «Аргументы и факты - Украина», Інтернет-ресурси Forbes.ua, Korrespondent.net та ін.) додалися контрольовані О. Януковичем телеканали «Тоніс» й «БТБ», В. Захарченком «112.ua» та ін.

Черговий етап деградації кланово-олігархічної політичної системи в Україні завершився організацією «Сім'єю» та залежними від неї представниками донецького й луганського кланів вбивств Небесної сотні, підтримкою захоплення й утримання частини суверенної території України терористичними організаціями «Донецька народна республіка» й «Луганська народна республіка».

За даними різних аналітичних Інтернет-видань, в складі т. зв «уряду» ДНР є принаймі дві особи (О. Захарченко та І. Костенок), котрі мають очевидні зв'язки з оточення найбагатшої людини України Р. Ахметова та «Сім'єю» В. Януковича[22]. Зокрема, т. зв. «міністр освіти ДНР» І. Костенок, котрий 19 вересня 2014 р. приймав активну участь у захопленні Донецького національного університету, працював заступником директора та засновником в компаніях сина экс-президента О. Януковича та экс-глави Міндоходів О. Клименка[19].

Колишній самопроголошений «прем'єр-міністр ДНР» О. Бородай раніше працював у структурах «православного» олігарха К. Малофєєва, діловий партер якого В. Євтушенком є давнім другом экс-президента В. Януковича[9]. Останньою посадою Бородая перед прибуттям на Донбас було місце консультанта по піару К. Малофєєва в його компанії «Маршал Капітал», що визнав останній в інтерв'ю російському Forbes [21]. Також існує інформація, що в структурах служби безпеки Малофєєва працював ще один відомий терорист – І. Гіркін [21].

Останнього голову фракції Партії регіонів у Верховній Раді України О. Єфремова небезпідставно підозрюють у причетності до низки компаній та «Укркомунбанку», через які здійснювалась виплата готівки приблизно 2 тис. росіян, які прибули до Луганська у березні 2014 р. та, зокрема, за активної допомоги ставленика Єфремова тодішнього голови Луганської обласної ради В. Голенка, захопили низку адміністративних приміщень [8].

Ширше уявлення про участь т.зв луганського клану на чолі з О. Єфремов у виникнення та функціонування квазідержавного терористичного угруповання «Луганська народна республіка» дозволяють твердити дані не тільки про те, що, І. Плотницький певний час працював чиновником в ОДА під керівництвом Єфремова, але, наприклад, т. зв. «міністр фінансів» ЛНР В. Мануйлов був помічником Єфремова на посаді голови облдержадміністрації, а т.зв «міністр природних ресурсів» Ю. Дегтяров, «міністр праці і соціальної політики» С. Малахова, «міністр будівництва і ЖКГ» О. Руснаков обіймали керівні посади у структурах обласної та міської влади, її комунальних підприємствах, реальний контроль над якими здійснювався угрупованням О. Єфремова [8].

На початку грудня 2014 р. лідер терористичної «ЛНР» І. Злотницький призначив т.зв «народних» мерів міст контрольованих терористами – Луганська, Краснодона, Стаханова, Ровеньків, Брянки, Алчевська, Перевальська та Первомайська [14]. Так,

крісло Луганського міського голови, за версією Плотницького, отримав перший заступник законно обраного міського голови С. Кравченка М. Пілагов, в минулому активний член Партії регіонів, фігурант кількох корупційних скандалів. Посаду голови Краснодона отримав член Партії регіонів С. Косенко, який був обраний першим заступником Краснодонського міського голови в 2006 р. В минулому двічі мер Стаханова С. Жевлаков, активний ініціатор легалізації проституції та учасник афер з німецькою гуманітарною допомогою, коли із подаровану машину швидкої допомоги перефарбували й продали як катафалк агентству ритуальних послуг, знову призначений міським головою Стаханова. Посаду мера Ровеньків отримав С. Княжев, який з 2013 р. вже виконував обов'язки міського голови, на підставі подання фракції Партії регіонів, а до того очолював державне підприємство «Ровенькиантрацит». В Брянку на посаду «народного» мера повернувся колишній міський голова, член Партії регіонів М. Моргунов, відомий активною участю в зборах прихильників «руського мира» в Луганську, організовуваних терористичною групою «Луганська Гвардія», за якою стояв А. Клінчаєв. Саме з останньої вийшов один із лідерів терористів О. Мозковий. Посаду «народного» мера Алчевська з рук лідера луганських терористів І. Плотницького отримала перший заступник голови Алчевського осередку Партії регіонів, заступник міського голови, а в минулому один зі керівників великого підприємства регіону ПАТ «АМК» Н. П'яткова. Перевальськ з подачі Плотницького очолив один із лідерів місцевої Партії регіонів, відомий своїми тісними зв'язками із колишніми керівниками Луганщини В. Голенком та В. Пристюком, з рук яких, наприклад, отримав медаль «20 років незалежності України», які, однак вже весною 2014 р. активно сприяли захопленню влади в регіону місцевими кримінальними й російськими диверсійно-терористичними структурами. Одним із «найколеритніших» т.зв мерів став терорист із 15-ти річним тюремним стажем Є. Іщенко «Малиш», якому вдалося посунути в Первомайську діючого міського голову Б. Бабія, котрий неодноразово проводив проросійські мітинги й закликав Путіна ввести війська в Україну.

Таким може бути попередній аналіз зв'язків через механізми політичної корупції лідерів терористичних структур «ДНР» та «ЛНР» з структурними компонентами та провідними персоналіями кланово-олігархічної системи України, що сформувалася «Сім'єю» В. Януковича в останні роки його президентства.

Отже, анексія Російською Федерацією Автономної Республіки Крим й м. Севастополя та збройне вторгнення на територію Донецької й Луганської областей переконливо показали неефективність функціонування попередньої моделі державної організації України. Змушені визнати, що у функціонуванні перехідних суспільств, до яких, як не прикро досі це визнавати, але, об'єктивно, з огляду на реалії соціально-політичного розвитку, відсутність системного курсу на модернізацію, зараховують й Україну, легітимні державні інститути нерідко пронизують неформальні політичні практики. Відсутність механізмів контролю, боротьба між кланами призводить до корумпованості усієї політичної системи та суспільства загалом. Саме латентні політико-економічні структури відіграли вирішальну в дезорганізації системи державної влади й місцевого самоврядування в Донецькій та Луганській областях в березні-травні 2014 р. та утворенні терористичних квазідержавних структур «Донецька народна республіка» та «Луганська народна республіка». Репрезентація інтересів структурних елементів кланово-олігархічної політичної системи України періоду президентства В. Януковича переконливо виявляється у механізмі функціонування «ДНР» та «ЛНР». Відновлення територіальної цілісності та суверенітету нашої держави над тимчасово окупованими окремими районами Донецької та Луганської областей й анексованими Автономною Республікою Крим та

м. Севастополем має розпочатися із докорінного оновлення інституційно-процедурних засад функціонування політичної системи, забезпечення стабільності її ефективного функціонування в умовах розгорнутої Російською Федерацією «гібридної» війни, що, серед іншого, потребує відповідного теоретико-методологічного обґрунтування у наступних публікаціях.

Список використаної літератури

1. Безега Т. М. Становлення та розвиток українського «олігархічного капіталізму» (2000-2006 рр.) / Т. М. Безега // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Історія. – 2007. – Вип. 19. – С. 63-66.

2. Березинський Л. В. Політична ефективність державної влади як критерій спроможності держави : автореф. дис... канд. політ. наук; спец. : 23.00.02 / Леонід Володимирович Березинський; Дніпропетровський національний університет. – Дніпропетровськ, 2013. – 19 с.

3. Білецька Ю. В. Політичні конфлікти: сутність та способи вирішення (специфіка прояву в політичному процесі сучасної України) : автореф. дис... канд. політ. наук; спец. : 23.00.02 / Юлія Володимирівна Білецька; Національний університет «Одеська юридична академія». – Одеса, 2015. – 18 с.

4. Боровський О. О. Політичний режим як об'єкт соціологічного дослідження : автореф. дис. ... канд. соціолог. наук : спец. 22.00.04 / Олексій Олександрович Боровський; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – К., 2004. – 16 с.

5. Гулай В. Криза воєнної організації України в умовах анексії Російською Федерацією Автономної Республіки Крим й м. Севастополя та окупації частини території терористичними організаціями «Донецька народна республіка» й «Луганська народна республіка» як вияв політичної неефективності державної влади / В. Гулай // Крок за крок до мети: стратегії успіху для України : матер. Регіональної наук.-практ. конф. (м. Львів, 21 жовт. 2014 р.). – Львів : Оріон, 2014. – С. 34-38.

6. Гулай В. В. Розгортання «гібридної війни» Російської Федерації в умовах системної кризи державної організації України: інформаційно-комунікативні аспекти / В. В. Гулай // Україна в системі змін парадигми світопорядку ХХ – ХХІ століть : тези Міжнар. наук.-практ. конф., (м. Київ, 19 бер. 2015 р.). – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. – С. 15-19.

7. Дубінін В. В. Інтереси народу як предмет соціально-філософського аналізу : автореф. дис. ... д-ра філос. наук : спец. 09.00.03 / Віктор Власович Дубінін; Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова. – К., 2011. – 32 с.

8. Ефремов оплатил «проект ЛНР» в Луганске [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://obozrevatel.com/crime/19587-efremov-oplatil-proekt-lnr-v-luganske.htm>

9. Как террористы «ДНР» связаны с Януковичем. Схема [Электронный ресурс]. – Режим доступу : http://censor.net.ua/news/293375/kak_terroristy_dnr_svyazany_s_yanukovichem_shema

10. Клим І. М. Політична криза: аналіз і технології врегулювання в сучасній Україні: автореф. дис. ... канд. політ. наук; спец. 23.00.02 «Політичні інститути та процеси» / Ігор Михайлович Клим; Львівський національний університет ім. І. Франка. – Львів, 2011. – 20 с.

11. Кіянка І. Б. Політична стабільність: сутність і основні засоби її досягнення в Україні : автореф. дис. ... канд. політ. наук : спец. 23.00.02 / Ірина Богданівна Кіянка; Львівський національний університет ім. Івана Франка. – Львів, 2003. – 18 с.

12. Кохан Г. В. Політична корупція: оцінювання причин, наслідків : автореф. дис. ... канд. політ. наук; спец.: 23.00.02 / Галина Вікторівна Кохан; Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України. – К., 2010. – 16 с.

13. Кудрявський І. В. Політична складова забезпечення конкурентоспроможності сучасної України : автореф. дис... канд. політ. наук; спец.: 23.00.02 / Іван Володимирович Кудрявський; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – К., 2014. – 19 с.

14. Мэры террористов: власть в ЛНР берут люди Януковича [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://podrobnosti.ua/1005901-mery-terroristov-partija-regionov-vernulas-v-lnr.html>

15. Невмержицький Є. В. Корупція як соціально-політичний феномен : автореф. дис... доктр. політ. наук; спец.: 23.00.02 / Євген Васильович Невмержицький; Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України. – К., 2009. – 34 с.

16. Панарін А. Політична стабільність: визначення та підходи до розуміння / А. Панарін // Соціогуманітарні проблеми людини. – 2013. - № 7. – С. 106-112.

17. Побочий І. А. Політична боротьба як форма взаємовідносин соціальних сил в умовах утвердження державності сучасної України : автореф. дис. ... д-ра політ. наук : спец. 23.00.02 / Іван Андрійович Побочий ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – К., 2008. – 32 с.

18. Радченко Л. М. Політичні інтереси : об'єктивно-суб'єктивна детермінація і механізми реалізації : автореф. дис. ... канд. політ. наук : спец. 23.00.01 / Леся Миколаївна Радченко; Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова. – К., 2009. – 16 с.

19. Тайные связи. Что связывает Ахметова, российских олигархов и террористов ДНР (инфографика) [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.facenews.ua/news/2014/250409/>

20. Щадрина О. В. Латентні процеси в функціонуванні перехідних політичних систем: інституційний аспект : автореф. дис... канд. політ. наук; спец. : 23.00.02 / Ольга Владимировна Щадрина; Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара. – Дніпропетровськ, 2014. – 20 с.

21. Щербина С. Связи ДНР: украинский бизнес работодателей террористов [Электронный ресурс] / С. Щербина. – Режим доступа: <http://www.theinsider.ua/business/53be43058f8ec/>

22. Щербина С. Связи ДНР: фирма «Люкс» и «Семья» Януковича [Электронный ресурс] / С. Щербина. – Режим доступа: <http://www.theinsider.ua/business/5425101f71910/>

Стаття надійшла до редакції: 29.04.2015 р.

V. Gulay

LATENT POLITICAL MECHANISMS OF FORMATION AND FUNCTIONING OF TERRORIST FORMATIONS «DONETSK PEOPLE'S REPUBLIC» AND «LUGANSK PEOPLE'S REPUBLIC» IN THE CONDITIONS OF SYSTEMIC CRISIS OF UKRAINE'S STATE ORGANIZATION

The author assumes that the annexation by the Russian Federation of the Autonomous Republic of Crimea and city Sevastopol, also an armed incursion into the territory of Donetsk and Lugansk regions clearly showed the ineffectiveness of the previous model of Ukraine state organization functioning.

The paper notes that the most important characteristic of the government from the perspective of compliance with its functioning social values, social development objectives, expected results and resource consumption is its political effectiveness.

However, a significant role in the functioning of transitional societies, which, sadly to admit it, but, objectively, given the realities of socio-political development, lack of systematic course on modernization, rank Ukraine too, legitimate state institutions informal political practices permeate. The lack of control mechanisms, the struggle between clans lead to corruption of the entire political system and society in general.

The paper reveals the causes, nature and consequences of the formation of «Donetsk People's Republic» and «Lugansk People's Republic» in a political crisis in Ukraine in winter 2013 - spring 2014 and the deployment of the Russian Federation so called «hybrid war». Attention is paid to the role of latent political and economic structures in the disorganization of the state power and local government in Donetsk and Lugansk regions in March-May 2014.

Separately are analyzed the mechanisms of interests reflection of the structural elements of clan-oligarchic political system of Ukraine under President Viktor Yanukovich in pseudo ruling mechanism of «DPR» and «LPR».

The author notes that in condition of information-psychological confrontation and armed intervention of Russia to preserve and expand the influence of terrorist organizations «Donetsk People's Republic» and «Lugansk People's Republic», the most powerful brake on social and political modernization of our country is still political corruption that decreased to new institutional and procedural practices.

Restoration of territorial integrity and sovereignty of our country over the temporarily occupied separate areas of Donetsk and Lugansk regions and annexed Autonomous Republic of Crimea and Sevastopol should begin from radical upgrade of institutional and procedural rules for the political system, ensuring the stability of its functioning in the expanded Russian Federation «hybrid» war.

Key words: *latent political practices, political corruption, clan-oligarchic system, «Donetsk People's Republic», «Lugansk People's Republic».*

РЕЦЕНЗЕНТИ: *Трофименко М.В., к.політ.н, доц.; Хома Н.М., д.політ.н, проф.*

УДК 327.8: 339.5

О.В. Дашевська

ВПЛИВ ПОЛІТЧНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЦИКЛІЧНІСТЬ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ

У статті доведено вплив геополітичної поведінки Росії та всенародних виборів в Україні на розвиток українсько-російських торговельних відносин. З метою аналізу використано авторську методіку, яка ґрунтується на хвильовій моделі фінансового ринку Еліота та коефіцієнті Фібоначчі.

Ключові слова: *політика, вибори, експорт, зовнішня торгівля, Україна, Росія*

В Україні, як і в будь-якій іншій державі світу, існують певні взаємовідносини між економічними і політичними процесами, що є природною характеристикою сучасного соціуму. Звертаючись до історії розвитку світової економіки, можна побачити, що вона складається із циклічних повторень кризових явищ та періодів економічного зростання